

Til: Kommunal- og forvaltningskomiteen

Fra: Juristforbundet

Dato: 14. oktober 2026

---

## Høringsinnspill til kommunal- og forvaltningskomiteen – Statsbudsjettet 2027

### Styrk den juridiske kapasiteten i offentlig sektor

Rettsikkerhet innebærer at innbyggerne får riktige vedtak, likebehandling og reell klageadgang. Det krever ikke bare gode lover, men også tilstrekkelig juridisk kompetanse og kapasitet i offentlig sektor. Mangler på dette området kan føre til feil, lang saksbehandlingstid, mange klager, konflikter, svekket tillit og unødvendig ressursbruk. Stram kommuneøkonomi, økt digitalisering og et mer krevende beredskapsbilde forsterker utfordringene.

Juristforbundet ber derfor kommunal- og forvaltningskomiteen styrke den juridiske kapasiteten i kommunene og hos statsforvalterne, og stille tydelige rettsikkerhetskrav til bruk av KI og digitale løsninger.

### Juristforbundet ber komiteen prioritere følgende tre områder:

#### 1. Juridisk kompetanse i alle kommuner (kap. 571, post 60)

Kommunene må ha tilgang til jurister i rettsikkerhetskritiske tjenester, blant annet barnevern, helse og omsorg, plan- og byggesaker og beredskap. Manglende juridisk kompetanse øker risikoen for feil vedtak, ulik praksis og at innbyggere ikke får tjenestene og ytelsene de har krav på. Dette er alvorlig når det rammer sårbare grupper som barn, eldre og andre hjelpetremengende. Feil som kunne vært forebygget tidlig, kan føre til flere klager, erstatningskrav, rettssaker, høyere kostnader og svekket tillit til kommunen.

- *Likhet for loven er sett på som et grunnleggende rettsstatlig prinsipp i Norge. Menon Economics og Generalistkommuneutvalget har dokumentert at så godt som alle kommuner har utfordringer med å oppfylle alle lovpålagte krav. Utfordringene er størst på områder som krever spesialisert og tverrfaglig kompetanse. Dette gjelder blant annet barnevernet og kommunenes plan-, helse- og omsorgsoppgaver.*
- *Juristforbundets egne undersøkelser viser dessuten at kun 6 % av kommunene har jurist ansatt i barneverntjenesten – og bare 4 % har jurist i skole og oppvekst.*

Erfaringer viser at riktige vedtak fra start forebygger konflikter og reduserer behovet for klager og unødvendig ressursbruk. For mindre kommuner kan interkommunale juridiske fagmiljøer gi mer stabil tilgang til nødvendig kompetanse.

### Juristforbundet ber komiteen:

- styrke kommunenes inntekter over kap. 571, post 60, kombinert med tydelige føringer om at kommunene skal ha tilgang til juridisk kompetanse i rettsikkerhetskritiske tjenester og saksområder, for å oppnå en høyere grad av lovoppfyllelse.

- be regjeringen legge til rette for interkommunale juridiske fagmiljøer, slik at også mindre kommuner får stabil tilgang til nødvendig juridisk kompetanse og for å sikre en høyere grad av lovoppfyllelse.

## **2. Styrk kapasiteten hos statsforvalterne (kap. 1520, post 01)**

Statsforvalterne behandler klager, fører tilsyn, veileder kommunene og samordner statlig virksomhet regionalt. De er en sentral rettssikkerhetsgaranti når kommunale vedtak er feil.

Statsforvalterne er også statens regionale samordnere for samfunnssikkerhet og total-beredskap, og sørger for koordinering mellom sivile og militære aktører før, under og etter kriser.

- *Flere statsforvalterembeter rapporterer om restanser i helseklager og tilsynssaker og om utfordringer med å nå fastsatte saksbehandlingsfrister. Lang ventetid kan føre til at barn, eldre, syke og personer med funksjonsnedsettelse blir stående uten tjenester de har krav på - og en formell klagerett har liten verdi dersom avgjørelsen kommer for sent.*
- *En kartlegging fra PwC i 2025, basert på intervjuer med ordførere og kommunedirektører i Troms og Finnmark, peker på utfordringer med kapasitet, rekruttering og oppfyllelse av lovkrav, særlig i små kommuner. Dette øker behovet for veiledning, oppfølging og kontroll fra statsforvalteren.*

Utilstrekkelig kapasitet svekker både innbyggernes klagerett og statsforvalternes mulighet til å ivareta tilsyn, veiledning og regional samordning. Dette er særlig alvorlig under kriser og digitale systembrudd, når behovet for koordinering og kontroll kan være størst.

### **Juristforbundet ber komiteen:**

- øke bevilgningen til statsforvalterne over kap. 1520, post 01, for å styrke kapasiteten til klagebehandling, tilsyn og veiledning og redusere restanser og saksbehandlingstid.
- presisere i komiteens merknader at statsforvalterne skal ha tilstrekkelig juridisk kapasitet til å ivareta rettssikkerheten og samordningsansvaret i totalberedskapen.

## **3. Rettssikker bruk av KI og digitale løsninger**

Regjeringen foreslår økte bevilgninger til KI Norge og flere tiltak for å øke produktiviteten i offentlig sektor. Juristforbundet støtter digitalisering som gir bedre tjenester, men bevilgninger til KI og digitale løsninger må følges av tydelige krav til rettssikkerhet.

Feil i automatiserte systemer kan ramme mange innbyggere samtidig. Dersom avgjørelser ikke kan forklares eller etterprøves, blir det vanskelig å forstå, klage og få rettet feil. Det kan svekke tilliten til både digitaliseringen og offentlig sektor.

Jurister med teknologiforståelse må involveres ved utvikling, anskaffelse, innføring og kontroll av digitale løsninger.

### **Juristforbundet ber komiteen:**

- knytte tydelige rettssikkerhetskrav til bevilgningene til KI og digitalisering i offentlig sektor, herunder krav om juridisk kvalitetssikring ved utvikling, anskaffelse og bruk av offentlig finansierte KI-løsninger
- stille krav om tydelig plassering av menneskelig ansvar og reell mulighet for manuell overprøving
- stille krav om at automatiserte avgjørelser kan forklares og etterprøves, og at innbyggerne har reell klageadgang
- sette av midler til å styrke kommunenes juridiske og teknologiske kompetanse til å anskaffe, bruke og kontrollere digitale løsninger på en forsvarlig måte.

**Med vennlig hilsen,**

Sverre Bromander, president i Juristforbundet